

Deficit a dluh vládních institucí - 3. čtvrtletí 2023

5.1.2024 - Helena Houžvičková, Jaroslav Kahoun | Český statistický úřad

Saldo hospodaření sektoru vládních institucí skončilo ve třetím čtvrtletí roku 2023 v deficitu odpovídajícímu úrovni 2,1 % HDP. Míra zadlužení sektoru vládních institucí meziročně poklesla o 0,7 p. b. na 44,5 % HDP.

Schodek hospodaření vládních institucí ve 3. čtvrtletí roku 2023 dosáhl 38,8 mld. Kč, což v meziročním srovnání znamená vylepšení o 17,3 mld. Kč. Hospodaření ústředních vládních institucí bylo i nadále v deficitu 51,9 mld. Kč, který se meziročně snížil o 16,1 mld. Kč. Místní vládní instituce hospodařily s přebytkem ve výši 11,0 mld. Kč, jejich hospodaření se meziročně zlepšilo o 3,8 mld. Kč. Hospodaření fondů sociálního zabezpečení (zdravotních pojišťoven) skončilo v přebytku 2,1 mld. Kč.

„Hospodaření vládních institucí ve třetím čtvrtletí roku 2023 skončilo schodkem 38,8 mld. Kč. Meziročně na straně příjmů nejvíce rostly přijaté daně z důchodů a na straně výdajů vyplacené sociální dávky. Míra zadlužení sektoru vládních institucí dosáhla výše 44,5 % HDP a meziročně poklesla o 0,7 procentního bodu,“ uvedla Helena Houžvičková, ředitelka odboru vládních a finančních účtů ČSÚ.

Saldo hospodaření sektoru vládních institucí, 3. čtvrtletí 2021 - 3. čtvrtletí 2023

Období	3.Q 2021	4.Q 2021	1.Q 2022	2.Q 2022	3.Q 2022	4.Q 2022	1.Q 2023	2.Q 2023	3.Q 2023
mld. Kč	-42,7	-96,8	-63,8	2,2	-56,1	-100,2	-104,0	25,4	-38,8
% HDP	-2,7	-6,0	-4,1	0,1	-3,2	-5,6	-6,1	1,4	-2,1

Poznámka: Údaje v tabulce nejsou sezónně očištěny, nelze je srovnávat mezičtvrtletně.

Celkové příjmy sektoru vládních institucí stouply meziročně o 9,1 % a dosáhly 41,1 % HDP. Na meziročním růstu příjmů se podílely zejména přijaté daně z důchodů a přijaté sociální příspěvky. Celkové výdaje vládních institucí meziročně vzrostly o 6,2 % a dosáhly 43,2 % HDP. Nejvíce vzrostly výdaje na sociální dávky a náhrady zaměstnancům.

Nominální dluh vládních institucí meziročně stoupl o 230,8 mld. Kč na 3 214,1 mld. Kč. Míra zadlužení sektoru vládních institucí meziročně poklesla ze 45,2 % na 44,5 % HDP, vliv nominální změny dluhu činil + 3,2 p. b., přičemž rostoucí nominální HDP přispěl k poklesu zadlužení o - 3,9 p. b. Mezičtvrtletně dluh stoupl o 63,4 mld. Kč, nominální změna dluhu činila 0,9 p. b., zatímco růst nominálního HDP přispěl k poklesu zadlužení o - 0,7 p. b., což ve výsledku mezičtvrtletně vedlo ke zvýšení míry zadlužení o + 0,2 p. b.

Ve třetím čtvrtletí roku 2023 byla mezičtvrtletní změna dluhu (nárůst 63,4 mld. Kč) významně odlišná od výsledku hospodaření (schodek 38,8 mld. Kč). Vládní instituce si vypůjčily o 24,6 mld. Kč více, než byl jejich výsledek hospodaření, což se projevilo nárůstem hodnoty držení aktiv, zejména vkladů.

Z hlediska jednotlivých komponent dluhu byl meziroční nárůst zaznamenán především u

emitovaných cenných papírů (+300,7 mld. Kč).

Dluh sektoru vládních institucí, 3. čtvrtletí 2021 - 3. čtvrtletí 2023

Saldo hospodaření vládních institucí po očištění o sezónní a kalendářní vlivy skončilo v deficitu 57,1 mld. Kč, který odpovídal 3,1 % HDP. Mezičtvrtletně se saldo hospodaření vylepšilo o 2,9 mld. Kč. Vývoj salda hospodaření vládních institucí očištěného o sezónní a kalendářní vlivy ilustruje následující graf.

Sezónně očištěné saldo hospodaření vládních institucí, 3. čtvrtletí 2021 - 3. čtvrtletí 2023

Poznámky:

Kvantifikace fiskálních ukazatelů je založena na metodice Evropského systému národních účtů (ESA 2010). Uvedené údaje jsou v metodickém souladu s údaji sloužícími pro účely statistiky nadměrného schodku (EDP, excessive deficit procedure) a pro hodnocení plnění maastrichtských konvergenčních kritérií.

Přebytek/deficit vládních institucí je výše čistých půjček (+) nebo výpůjček (–) v systému národního účetnictví. Ukazatel vyjadřuje schopnost sektoru v daném období financovat (+) jiné sektory ekonomiky nebo potřebu tohoto sektoru být ostatními sektory financován (–).

Dluh vládních institucí představuje výši konsolidovaných závazků sektoru vládních institucí vyplývající z přijatých vkladů, emitovaných dluhových cenných papírů a přijatých půjček. U cizoměnových dluhových nástrojů zajištěných proti měnovému riziku je ocenění provedeno na bázi smluvního kurzu.

Saldo hospodaření je porovnáno s výší HDP v daném čtvrtletí v běžných cenách. Výše konsolidovaného dluhu vládních institucí je porovnávána se součtem posledních čtyř čtvrtletních HDP v běžných cenách. Podrobné údaje v časových řadách o saldu hospodaření a dluhu vládních institucí jsou součástí tabulek Transmisního programu (tabulka 25 a tabulka 28) publikovaných na stránkách ČSÚ v sekci „HDP, Národní účty“. (Sektor vládních institucí). Pokud není uvedeno jinak, data nejsou očištěna o sezónní a kalendářní vlivy. Časová řada sezónně očištěného salda vládních institucí (položka Čisté půjčky/ výpůjčky) Časová řada sezónně očištěných účtů za S.13 .

Zveřejněno dne: 05.01.2024

Data jsou platná ke dni zveřejnění publikace.

https://www.czso.cz/csu/czso/cri/deficit-a-dluh-vladnich-instituci-3-ctvrtleti-2023?mtm_campaign=rss